

Μάθημα: *Εφαρμοσμένη Κοινωνική Έρευνα με Έμφαση στην Εκπαίδευση*

Διδάσκων: Ευστράτιος Παπάνης – Γιαβρίμης Παναγιώτης

- Αντικείμενο του μαθήματος

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές διακρίσεις της μεθοδολογίας της έρευνας των κοινωνικών επιστημών. Το μάθημα θα εστιάσει στην ποιοτική μέθοδο και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, αφού πρώτα γίνει αντιληπτός ο διαχωρισμός ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας και των βασικών ερευνητικών εργαλείων.

Στόχοι:

Οι φοιτητές να είναι σε θέση να:

1. Διακρίνουν τα μεθοδολογικά χαρακτηριστικά, τους σκοπούς, τα είδη και τη χρησιμότητα της εκπαιδευτικής έρευνας.
2. Γνωρίζουν βασικές ερευνητικές αρχές ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων, που χρησιμοποιούνται για την προσπέλαση εκπαιδευτικών υποθέσεων.
3. Μάθουν την διαδικασία ανάπτυξης ερευνητικών εργαλείων, τις μεθόδους συλλογής και ανάλυσης ποιοτικών δεδομένων, τους τρόπους δειγματοληψίας, τους μηχανισμούς ελέγχου της εγκυρότητας και αξιοπιστίας μιας ποιοτικής εκπαιδευτικής έρευνας.
4. Αντιληφθούν τη σημασία βασικών εννοιών, όπως εμπειρία (φαινομενολογία), αφηρημένες έννοιες (θεμελιωμένη θεωρία), βιογραφία, ολιστική θεώρηση μίας κουλτούρας (εθνογραφία), μελέτη περίπτωσης και να προσεγγίζουν βασικά ιδεολογικά ρεύματα της ποιοτικής εκπαιδευτικής έρευνας.
5. Σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν μία ποιοτική έρευνα
6. Εξάγουν, να ερμηνεύουν και να αναλύουν αποτελέσματα ποιοτικής έρευνας

- Αξιολόγηση μαθήματος:

Οι φοιτητές υποχρεούνται για την επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος να παραδώσουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου συγκεκριμένο αριθμό εργασιών που θα καθορισθεί από το διδάσκοντα. Η αξιολόγηση θα βασισθεί κατά ένα ποσοστό στις παραδοτέες εργασίες και στην παρουσίαση τους, και στην τελική εξέταση.

- Ενδεικτικές θεματικές ενότητες:

Εισαγωγή στον προβληματισμό της κοινωνικής έρευνας. Η ιδιαιτερότητα της κοινωνικής πραγματικότητας ως φαινόμενου έρευνας

Μεθοδολογία της έρευνας: τι είναι η έρευνα, τύποι έρευνας, η ερευνητική διαδικασία.

Παρουσίαση των σταδίων μιας έρευνας (μελέτη βιβλιογραφίας, διατύπωση υποθέσεων, αναζήτηση υλικού και στατιστικών δεδομένων, καθορισμός μεθοδολογίας, παρουσίαση και ανάλυση αποτελεσμάτων, κριτική συζήτηση και σύγκριση με άλλες έρευνες της Ελλάδας και του εξωτερικού, συμπεράσματα και διατύπωση προτάσεων)

Ιστορικές και Κοινωνικο-Πολιτισμικές Διαστάσεις των Ποσοτικών και Ποιοτικών Μεθόδων Έρευνας

Ζητήματα Θεωρίας και Επιστημολογίας των Ποιοτικών Μεθόδων της Κοινωνικής Έρευνας

Κριτική στα Θετικιστικά Παραδείγματα Έρευνας

Ποιοτική Έρευνα - Ποσοτική Έρευνα

Εφαρμογές των Ποσοτικών Μεθόδων Έρευνας στην εκπαίδευση- Σχεδιασμός και οργάνωση ποιοτικής έρευνας στην εκπαίδευση με παραδείγματα- Ανάλυση δεδομένων

Μέθοδοι συλλογής ποιοτικών δεδομένων στην εκπαίδευση (συνέντευξη, παρατήρηση, έρευνα δράσης, ανάλυση περιεχομένου, συμμετοχική παρατήρηση, ομάδες εστίασης)

Επιλογή θεμάτων και χωρισμός σε ομάδες εργασίας. Προσδιορισμός του θέματος, των εννοιών που θα διερευνηθούν. Σταδιακός σχεδιασμός έρευνας και εφαρμογή. Παρουσίαση εργασιών.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Angosino, M. (1994). On the bus with Vonnie Lee. *Journal of Contemporary Ethnography*, 23, 14-28.

Angosino, M., & Mays de Perez, K. (2000). Rethinking Observation. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2 ed., pp. 673-702). London: Sage.

Bernard, R., & Ryan, G. (2000). Data Management and Analysis Methods. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2 ed., pp. 769-802). London: Sage.

Breakwell, G. (1995). *Η Συνέντευξη* (μτφ. Α. Κάντας), Ελληνικά Γράμματα: Αθήνα

Burn, A., & Parker, D. (2003). *Analysing Media Texts*. London: Continuum.

Denzin, N., & Lincoln, Y. (2000). The discipline and practice of qualitative research. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research*. London: Sage.

Fielding, N., & Raymond, L. (1998). *Computer Analysis and Qualitative Research*. London: Sage.

Fontana, A., & Frey, J. (2000). The Interview. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2ed., pp. 645-672). London: Sage.

Hodder, I. (2000). The Interpretation of documents and material culture. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 703-715). London: Sage.

Ιωσηφίδης, Θ. & Σπυριδάκης, Μ. (2006). *Ποιοτική Κοινωνική Έρευνα*, Αθήνα: Κριτική.

Kincheloe, J., & McLaren, P. (2000). Rethinking Critical Theory and Qualitative Research. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2 ed., pp. 279-314). London: Sage.

Κυριαζή, Ν. (2002). *Η Κοινωνιολογική Έρευνα: Κριτική Επισκόπηση των Μεθόδων και των Τεχνικών* (2 ed.). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Lincoln, Y., & Guba, E. (2000). Paradigmatic controversies, contradictions, and emerging confluences. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2 ed.). London: Sage.

Λυδάκη, Α. (2001). *Ποιοτικές Μέθοδοι της Κοινωνικής Έρευνας*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Misler, E. (1996). *Συνέντευξη Έρευνας* (μτφ. Ν. Ρώντα), Ελληνικά Γράμματα: Αθήνα.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Design*. Newbury Park, CA: Sage.

Plummer, K. (2000). *Τεκμήρια Ζωής: Εισαγωγή στα Προβλήματα και τη Βιβλιογραφία μιας Ανθρωπιστικής Μεθόδου* (Χ. Λιαναντωνάκη, Trans.). Αθήνα: Gutenberg.

Russell, C., Gregory, D., & Gates, M. (1996). Aesthetics and substance in qualitative research posters. *Qualitative Health Research*, 6, 544-554.

Schwandt, T. (2000). Three epistemological stances for qualitative inquiry: Interpretivism, Hermeneutics, and Social Constructionism. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 189-214). London: Sage.

Stake, R. (2000). Case studies. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (pp. 435-454). London: Sage.

Φίλιας, Β. (2000). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών*, Gutenberg: Αθήνα.

Φιωτάκης, Γ., Αβούρης, Ν., Κόμης, Β., & Τσέλιος, Ν. (2005). *Εργαλεία ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων στο πλαίσιο της Θεωρίας της Δραστηριότητας: Το λογισμικό ColAT*.

Weitzman, E. (2000). Software and Qualitative Research. In N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of Qualitative Research* (2nd ed., pp. 803-820). London: Sage.

